

Les tragèdies contemporànies no són obra del destí

Autoria: Clàudia Serra
Títol: *Un estiu*
Editorial: Sembra, València, 2024
91 pàgines

En llegir *Un estiu*, de Clàudia Serra, revise a internet les informacions sobre l'accident del càmping dels Alfacs ("Los Alfaques", que deien aleshores) i confirme que va ser l'11 de juliol de 1978. M'impresiona perquè recorde perfectament les notícies i jo eixe dia encara no havia fet set anys. Els faria a l'agost. Abans de comprovar-ho estava convençut que havia sigut després. És curiós com es claven eixes notícies –i eixes imatges– en la consciència d'un infant. Al remat és normal. Gent que estava fent el mateix que jo aquell dia, és a dir estiuejar, havia trobat la mort de manera horrorosa. Xiquets i xiquetes de la meua edat d'aleshores, com ho són Martí, Aleix i Toni, els tres xiquets que imagina l'autora, "tots d'edats entre 8 i 12 anys", basats com estan en víctimes reals.

L'obra de Clàudia Serra és colpidora. Ho és perquè actualitza aquella tragèdia de manera exemplar, i també perquè és un text dramàtic excel·lent, amb la seua sàvia combinació de teatre document i de teatre polític brechtià, amb eixos xiquets que aviat

descobrim que ens parlem des de més enllà de la mort fent de narradors, d'intermediaris, entrant i eixint de l'acció representada, dirigint-se directament al públic. En realitat no són només ells, altres personatges ens parlen, travessen amb agilitat la quarta paret, però les veus d'aquests tres xiquets, creades amb exquisida sensibilitat, resulten inoblidables.

En general crec que és una gran virtut d'aquest text: dona dades, exposa fets, estableix responsabilitats, però alhora construeix veus i personatges, situacions familiars quotidianes interrompudes de sobte per l'enorme bola de foc que irrompé en el centre del seu estiu, de les seues vides. Pep i Laura són una parella versemblant, amb els seus problemes. L'home esdevindrà d'alguna manera l'heroi tràgic però al mateix temps té els seus defectes, els trets d'una masculinitat hegemònica dels anys setanta. La família francesa amb l'adolescent enamorat que només vol que prengre café mentre mira embadalit la veïna traspua també veritat. Tots ells tenen trets que els humanitzen, que els fan complexos, que precisament perquè plantegen altra obra possible en la primera part titulada irònicament "Infinit", transmeten de manera implacable la sobtada brutalitat de la catàstrofe, la seua absoluta manca de sentit en el relat de les seues vides. I és que com ja havia demostrat amb claredat amb l'anterior obra editada per Sembra Llibres, *Una carretera sense arbres*, una de les especialitats de Clàudia Serra és la creació de veus, de personatges complexos, fugint de qualsevol simplicitat maniquea.

Queda molt clar en l'obra que la tragèdia no va ser la conseqüència del destí cec, sinó d'una concatenació de negligències que freguen en algun cas amb la corrupció nua i crua: el camió cisterna portava més propilè del límit, i a més no tenia cap vàlvula de sobrepressió, la qual cosa en dilatar-se per la calor va convertir-lo en una bomba gegant amb rodes, però és que a més el camió circulava per la N340 perquè el conductor haguera hagut de pagar de la seua butxaca el peatge de l'AP7 que l'empresa no costejava, i per això va passar tan prop del càmping. Aquest a més triplicava el seu aforament. Després vingueren les normatives que mancaven en eixe moment, i les indemnitzacions ridícules a què hagué de fer front l'empresa Empetrol, la vertadera causant. Tot això, i l'infern en el qual es va convertir el lloc d'estiueig, el drama de

Clàudia Serra ho explica molt bé, convocant un bomber i també el camioner, aquell de qui només va quedar el seu rellotge aturat a l'hora exacta de l'explosió.

Per coses de la vida Sembra Llibres va publicar esta obra el novembre de 2024, poc després aleshores del 29 d'octubre. Crec que quan un pensa en els fets dels Alfacs tendeix a pensar inconscientment que això són coses molt anys setanta, d'aquell estat espanyol modernitzat a espentes i redolons, culturalment endarrerit i amb governants venals i lleis franquistes. I vet ací que un dia hi ha una barrancada i t'adones que en el fons res ha canviat, malgrat els mitjans tecnològics, i que no tenim massa motius per llançar mirades condescendents al passat. Un dia com qualsevol altre arriba el foc, arriba l'aigua, i descobreixes que l'estat no funciona, que les normatives no es compleixen, que els responsables no paguen les conseqüències dels seus actes i de les seues inaccions, i que potser fins i tot és difícil trobar en el passat personatges amb un grau de menyspreus per a les vides de la gent com el que ha demostrat Carlos Mazón. I aleshores tanques el llibre profundament emocionat ("Pep, situat al prosceni, té la mirada perduda. Se'ls imagina, els recorda o... potser són allà, amb ell?") i tres coses et queden molt clares: que el postfranquisme és molt llarg, que aquestes tragèdies contemporànies no són causades pels déus, pel fat, pel destí inexorable, sinó per éssers humans, pel capitalisme, no menys cec que els déus clàssics, per governants maldestres, irresponsables o corruptes, i que si venen mal dades estarem absolutament a soles davant el foc, davant de l'aigua i el fang.

Jesús Peris Llorca